

Kooli elu.

Õpilaspere valitsuse

koosolekul 3. dets. viienda tunni ajal otsustati igasuguste väärnähtuste vältimiseks eriline kord riidehoiuruumis maksma panna. Nimelt antakse riided vastavat „riidetähte“ vastu saades korrapidajale õpilasele ja selle esitamisel saadakse riided kätte. Selline kord on maksev õhtupoolikul. — Uisutee korrapidajaile otsustati anda mingid korrapidaja-märgid.

T. T. G. Enesekasvatusering

korraldas 30. XI k. 17 referaat-koosoleku teemil: „Kas olla või mitte olla karsklane?“ Referereeris hr. Olup. Korraldati ka uued valimised. Ringi juhatajaks sai V. Märtin Vb ja ta abjks T. Linde IVA.

Reaalteadustering

korraldas käesoleval kuul kaks kõnekoosolekut. Esimesel koosolekul, 3. XII 31 k. 7,30—18, refereeris hr. J. Kimmel teemil: „Kuidas võiks lahendada praegune majanduslik kriis?“ Sõnavõtjatena olid ette nähtud Ringi poolt hr-d J. Konks, F. Laarens ja D. Koppel. Koosolijaid üle 70-ne.

Teisel koosolekul, 9. XII 31 k. 17—19,30, jätkusid läbirääkimised mainitud teemi lahendamiseks. Koosolijaid oli 40.

T. T. G. Spordiring

korraldab kooli uisuteel uisutamise-kursused. Juhatajaks on pr. Ploompuu-Haamer. Ringi keskkoolidevaheline huviohtu lükati edasi ja peetakse pärast jõuluvaheaega.

Koolitöö lõpp

on laupäeval 19. XII 31 kell 12. Kell 9 homm. on kogumine saali, kus jõulupuu juures peetakse lühike jumalateenistus ja kantakse ette koolijuhataja poolt poolaasta aruanne; pärast aktust antakse klassides tunnistused kätte. — Õppetöö algab pärast jõuluvaheaega 7. I 32 k. 9 homm. — Jõulupuu kõigile klassidele on 18. XII k. 17.

Kooli uisutee

avati 6. XII 31. Uisutee on avatud igapäev k. 17—20; muusika pühapäeviti, teisipäeviti, reedeti k. 18—20. — Sissepääs omile õpilasele hinnata; muusika ajal á 10 s.; teiste koolide õpilasele á 10 s., muusika ajal á 15 s.; võõrastele á 15 senti, muusika ajal á 20 senti. Hooaja päästäh 100 senti; muusika ajal juuremaks 10 senti. Uisutee on avatud ka jõuluvaheajal. III jõulupühäl on kavatsusel korraldada jää-jõulupuu.

Uus korraldus õpilaste hinnaalandusega sõiduks raudteel.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi korralduse 28. maist s. a. nr. 1305 kohaselt saavad õpilased õppetöö ajal igal pühapäeval või pühäl ja sügiseste korralduste päevil, jõulu-, kevade ja suvistepühil ning suvisel koolitöö vahemil ühekordseks edasi-tagasi sõiduks 50% sõiduhinna alandust täispileti hinnast peale 30 kilomeetri. Samuti on õpilasil, kes teevad suvisel õppetöö vahemil praktilisi töid õigus saada tähendatud hinnaalandust ka praktiliste tööde kestusel pühapäeviti ja praktikale ning säält tagasi sõidul.

Hinnaalandusega sõidu saamiseks varustab kool õpilasi vastava tunnistusega, millel on õpilase pilt suuruses 4×5 sm. Praktilisile tööle määratud õpilaste tunnistusele tehakse koolijuhataja poolt märkus: „Praktilised tööd“

Õppetöö vahemil peavad õpilased tunnistuse „raudtee märkuste“ vastavas lahtris märkima lähte- ja sihtjaama ja tunnistuse ette näitama piletikassale, kus tunnistusele märgitakse väljaantud pileti nr.

Õppetöö ajal pühapäevaseil sõitudel märkusi tunnistusele ei tehta. Pilet antakse õpilasele välja suulise avalduse kohaselt. Pühapäevaseiks sõitudeks antud piletid on maksvad rongidel, mis lähtejaamast väljuvad laupäeval või pühade eelpäeval pärast kl. 12 ja sinna tagasi jõuavad esmaspäeval või pühade järelpäeval.

Rongi revideerimisel näitab õpilane ette pileti ühes õpilastunnistusega. Viimase puudumise korral maksab õpilane pileti hinnavahe ja seaduses ettenähtud trahvi.

Mõistatuse nr. 5 lahendus.

J ä r i a u l
ä m b l i k k e
r a a m a t
v e e s
l i
a e
p i r e
k a l a d e g a
h e r i l a s i
E p p h a l b

Ülalt alla ja alt üles lugedes ristamisi saame Anna Haava laulu päälkirja: „Järv leegib eha paistel“.

Õigeid lahendusi saabus 7.

Auhinna R. Janno „Neitsi Maarja“ sai II^a kl. õpil. Lydia Raudsepp.

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 7.

15. detsember 1931.

IV aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, V. Märtn, L. Raba, M. Suits. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijail 20 senti number, üksiknumbritel tellijaile à 25 senti.

Sõda maailmale...

Muistse kombe ja kauni legendi järele olevat jõulud rahupühad. Jõuluõöl tulnud inglid taevast alla maa peale, kuulutanud karjastele ning hüüdnud: „Rahu maa peal ja inimestest hea meel!“

Ei olnud leitud inglite tulekuni ühtegi inimest, kes oleks läinud karjastele kuulutama rahu ja avaldama rõõmu vaestest inimestest. Olid ju karjased nood vaeseimad inimesed Püha Maa ühiskonnas. Nad ei olnud palju paremal korral orjadest. Neile ei kõlvanud läheneda korralikul inimesel heade sõnumitega. Neile läheneti piitsa ja karmide sõnadega. Et ei olnud tol ajal inimest, kes seda oleks julgenud teha, tulid inglid.

Agas ingleid ju tõeliselt ei ole olemaski, ütlete. See on nii. Kuid inglitega kujutatakse seda Imelikku Väge, millest usuvad inimesed, et see paneb enese ükskord maksma siin maailmas, teostades rahu ja armastuse. See Imelik Vägi läkitaski oma inglid, s. o. saadikud, ütlemata karjastele, et ärge oodaku rahutegijaid kuskilt ülalt, vaid tõusku ja mingi nüüd ise otsima rahu.

Legend teab jutustada edasi, et selle kuulutuse kõlades olevat karjased väga ehmunud. Polnud nad ju midagi sellesarnast varemalt kuulnud. Vist arvasid nad, et nüüd tuleb jällegi sõda ja viletsus: ega muidu neid keset ööd nii suure häälega ei äratata! Ja tuli tõesti sõda — ennenägematu ja ennekuulmatu sõda. Jõulu-inglid kuulutasid kahe tuhande aasta eest niisuguse sõja, mis ei vaibu, kuni maailm on alla heitmata. Selle sõja algataja ja suurima sangari leidsid Petlemma karjased eesli sõimest

alles äsja ilmale sündinuna, kui nad läksid otsima rahu- ja armastuse-vürsti.

Agasangar kasvas ja asus oma vägede etteotsa.

Ja kestab see sõda tänapäevani ja jätkub kõigi tunnismärkide järele veel kaua, kaua. Ja on muutunud nüüd jõulud sõjasangari sünnipäevaks, kelle leegionide ridadesse kuuluvaiks peame ka endid sellega, et tahame pühitseda jõule suures rahus ja armastusevaimus.

Kas tunnete ka teie jõulusangari algatatud sõda ja tema rahu? See on sõda vaesuse ja viletsuse vastu, vägivalla ja halastamatuse vastu, vennatapmise ja ahnuse vastu — kõigi pimedusevägede vastu taeva all. See on sõda, milles võideldakse palju teravamalt mõõgaga kui praeguses sõjas — ja see mõök on vaimumõök. Mürgise gaasi vastu seab tema veel mürgisema gaasi, mille nimi on piiritu armastus, ja tangi väärab ta veel raskema tangiga, mida kutsutakse õigluseks.

Kas ei taha ka sina osa võtta sellest suurimast maailmasõjast? Oo, ma tean, sina sõdidki juba kaasa. — Su jõud on väike. Agas see kasvab suureks. Selleks õpid sa ju siin koolis end varustama nende võitmatute relvadega. Alguse teed sa sellega, et peletad enesest vaimupimeduse ja asendad selle mõistuse heleda säruga. Kaotad eneses oma rumaluse ja väikluse, jonnid ja kadeduse, varustudes hingesuuruse ja õigluse kilbiga. Kahtluse, hirmu ja vihkamise unustad lõplikult ja õpid tugema ennast armastuse kõikvõitvale inimsusele. Sa tead, et sinu sõjalippu kannab jõulusangar, ja sellepärast oled sa uhke ja võidurikas. Ja just

nii oledki sa vääriline pühitsema oma sangari sünnipäeva, just nii võitlema tema ilmvõitmatust sõjaväes.

Ja kui lähed jõuludeks koju, siis julge sinagi jõulusaadikute eeskujul ehmatada neid mägamaatuvaid karjaseid, kes elumuredest murtuina ja seni peetud sõdadest ja sõjariistadest kohutatuina on unustanud ja võõrdunud lootmast ja armastamast. Ega sina ometi pole õppinud neid kartma ega häbenema. Mine ja kuuluta enese läbi, et oled paremat õppinud ja paremate sõjariistadega varustatud eluvõitlu-

seks kui need, kes jõulude pühitsemisega on täitnud ainult vaga ja ennemuistse kombe. Tuleta sina meele karjastele, et, nagu rahu sõda peab inimene Jeesus taevasaadikute kuulutuse kohaselt, nemadki selleks siia maailma elama on pandud, et täita jõulusõnumi suurt töötust. Alles siis, kui oleme igauks täitnud selle oma tähtsaima ülesande, saame ka jõulurahu osaliseks ja võime õigusega kuulutada kogu oma isikuga üksteisele:

„Rahu maa peal ja inimestest hea meel!“

J. Kimmel.

Ikka Loojat sa kiida!

Hei, luuletai vilets,
sa värsside väänai,
sõnade säädai,
kõnnid kes kõrgeimail pilvede piiril,
imetled ilu ja võrratut võlu
seesinatse jumalakoja,
Loojat sa kiida, kes valgusekiiril
su sydame aseme tei!
Loojat sa kiida, oo viletsaim sõnade säädai, hei,
lugusid loo, hymne tal hõisaten too!

Hei, luuletai vilets,
sa sõnade säädai,
värsside väänai,
kes vaqlana vingerdad musteman mustusen,

ropeman roppusen,
ihule, hinglele rahuldust otsid!
Eks näe sa siis sedagi: tapab kuis inime
inimlast —

rõõmugi tunneb sest vast?
Vannub kuis valet ta kätega ristin...
Ai, ah! — Keegi sydame, jah sydame pistis
tulise raua!
Ent sina, luuletai viletsaim, värsside väänai,
sõnade säädai,
laulusid loo,
hymnisid koo!
Oled kuis targasti teind kõik,
Vägevaim Looja, kuis targasti, oo!...
10. XII 31. A. H.

Nägemus.

I.

Jaamaülem Soosaar oli ärevuses. Närviliselt pühkis ta high laubalt, kõndides edasi-tagasi oma kabinetis.

„Mis see siis peab tähendama?“ pomises ta iseenele. „Jälle hilinemine — hilinemine ja juba teist korda! — Palun, kutsuge härra Tamm siia!“ andis ta käsu sisseastuvale ametnikule ja astus telefoni juure.

„Hallo! — Hallo! Siin Tartu — ja — mh — tähendab: sõitis välja kell kakskümmend viisteist minutit? — — — Ja — ja — tänan!“ —

Soosaar pani telefonitoru ära. Selsamal hetkel tuli ka jaamaülema abi Tamm kabinetti.

„Härra jaamaülem laskis mind paluda!“ sõnas ta ja ootas käsku.

Soosaar vaatas ärevalt taskukella ja vajus laua ääre tugitoolile. — — „Hr. Tamm! — Öhtuse kättõrangi R2 hilinemise taga peab olema kaaluv põhjus. R2 sõitis Kärknast välja kell kakskümmend viisteist minutit; see

tähendab õigel ajal, ja siia oleks ta pidanud saabuma täpselt viisteistkümmend minutit hiljem.“ rääkis jaamaülem rutuga, ja jälle kella vaadates kõneles ta edasi: „Tähendab, hilinemine — kakskümmend minutit, ja veelgi ei ole rongi ilmunud.“

Tamm ohkas.

„Kas ma tohin uurimise-komisjoni saata arsti ja kriminaalametnikkudega eesotsas? — Ehk on juhtunud õnnetus ja —“ ütles Tamm, et ometigi midagi rääkida.

„Misjaoks komisjon — misjaoks?? — Iga laps teab, et õnnetusjuhtumil oleks meile telefonieritud õnnetuskohale lähemal olevast raudteevahimajast. Seda aga pole tehtud!“

Tamm punastus, tundus, et ta ülemusel oli õigus.

Soosaar kõndis jälle edasi-tagasi, kartes raudteevalitsuse noomitust, sest ainult temale alluvas jaamas pidid reisijad ootama rongi, kuna teistesse jaamadesse oli see jõudnud õigeaks ajaks.

J. Otsason.

Püha-öö.

Vaikust katkestas telefonikella helin. Jaamaülem haaras kõnetoru.

„Jaa — siin Tartu — nii — nii! Kust räägitakse? — Ah — ah — raudteevaht sada kaksikümmend kaks — tähendab sõitis — —.“

Jaamaülem oli näost kord punane kui keedetud vähk, kord valge kui kasetoht, kui ta telefonitoru ära pani. Istus siis jälle toolile ja süütas paberossi.

„Teie, härra Tamm.“ sõnas ta vihasel ilmel ikka veel seisvale ametnikule. „Palun korraldage, kui rong ilmub, ja see sünnib kahe minuti pärast, et R2 vedurijuht Kirsipuu minu juure ilmuks, ja kirjutage kogu asja kohta protokoll!“

Selsamal ajal, kui Tamm lahkus kabinetist, kuuldus väljast ähkimist, pidurite raginat, ja kiirrong peatus jaamas.

II.

Jaan Kirsipuu astus kurvalt kodu poole. Ta oli saanud valju noomituse nagu pisike laps. Ja kuidas see kõik oli juhtunud? Oli ta nägemust näinud, ja teist korda? Kirsipuu surus õlist märdunud käe kui kompressi otsaesisele. See oli palav nagu köetud ahi. Oli ta ehk haige? — Ta jõudis oma majakese juure, mis asus jaamast vähe eemal. See majake oli talle antud tarvitada raudteevalitsuse poolt priikorteri näol. Sääl elas ta juba kümme aastat õnnelikus abielus oma naise Annaga. Tasakesi vaatas ta aknast tuppaa, kus Anna mängis kuueaastase poja Ottoga. Kirsipuu näole ilmus õnnelik naeratus, aga see kadus kohe, et maad anda kurb-tõsisele ilmele. Ta tuli ära akna juurest, ei läinud aga tuppaa, vaid istus ukse kõrval olevale pingile. Kuu vaatas läbi kaseokste, nagu kaasa tundes ta kurbusele. See puu äratas vedurijuhi palju armsaid mälestusi. Tema kodu oli väga armsaks saanud. Ja nüüd oli talle Soosaar öelnud, et kui veel juhtub üks sarnane hilinemine, siis vallandatakse ta teenistusest, ja sellega ühtlasi peab ta lahkuma ka oma armsast kodust. „Seda ei tohi kunagi juhtuda!“ lausub ta enesele, ohtes ja oma pead käte vahele võttes.

Kuidas see kõik siis nii äkki sündis? — Noomitus! — Ja oieti mispärast? Ta oli Kärknast välja sõitnud nagu tavaliselt õigel ajal. Masin töötas hästi ja tema, Kirsipuu, uuris vaateaknast teed. Sääl korruga, enne Jänese silda, umbes kolmsada meetrit rongist eemal, märkas ta — ega ta silmad ometigi feda teist korda petnud — hallis riietuses meest, kes seisis keset teed, kätt ülal hoides. Viimsel hetkel oli ta pidurdanud rongi, et mitte saada mõrtsukaks. Mehest ei olnud aga jälgegi.

Kirsipuu võpahtus! Ta polnud mees, kes asjata tundis hirmu, kuid nüüd tekkisid külmad higipiisad ta otsaesisele. Ta oli näinud näge-

must. — Sündmus peab aga ta enese teada jääma. Ta ei räägi sellest ka mitte oma abi-kaasale, sest sündmuse tõsiolu leiaks vähe uskujaid, ja kodustele põhjustaks see aina südamevalu, iseäranis siis, kui tema, Kirsipuu, teenistuses olles kodunt eemal viibib. Nõnda arutades astub ta tuppaa.

III.

Sünge sügisöö.

Tam—tamtam—tam—tamtam! — laulavad rongirattad oma monotoonset laulu. Kiirrong on teel Tartu. Vedurijuht Kirsipuu, uurides läbi vaateakna teed, näib üsna rahulik nagu tavaliselt, ainult, ainult ta värisevad käed ja suured higipisarad kahvatunud näol lasevad oletada mehe hingelist erutust.

„Kõik on korras,“ pomiseb ta enesele, „kui aga seda saatanlikku viirastust rongi ette ei astuks!“ — —

„Noh, täna kihutan tast üle, kui mu närvid vähegi vastu peavad!“ — —

„Martin! — Hoolitse ahju eest. Ma lasen rongi täie auruga sõita,“ lausub ta ahjukütjale, kes ka kohe labidat võttes hakkab põlevkive veduri lõomavasse kurku pilduma.

Möödusid mõned minutid. Kütteaine juurelisamisel tõuseb leek veduri raudses kõhus märksa, ja aurumõõtja osut näitab maksimaalset survet.

„Kas see pöörane kihutamine viimaks veel meie kaelaluud kahekorra ei kääna?“ ütleb Martin poolpahaselt ja, labidat käest ära panes, astub ta veduri teisel küljel oleva vaateakna juure.

Kirsipuu ei pane öeldut tähelegi. Ta pilgud on juhitud eemalt vastutormavale metsasalgal, mis enese taga varjab looklevat Emajõge ja millest rongile ülepääsu võimaldab Jänese sild.

Kirsipuu haarab signaalinööri, ja kaugele kostab kähisev vedurivile. Selsamal ajal kerkivad väljas esile rohekas-helkjad sillakontuurid. Ahjukütja, kes kogu aeg teed vaatles, kargab kokkununud ilmel vaateaknalt aurupiduri juure, hüüdes:

„Punane tuli!“ — —

„Nägemus!!!!“ — — — surevad sõnad Kirsipuul suhu, ja valgukiirusel haarab ta juba ahjukütja käes oleva piduri pideme oma kätte, võttes ahjukütjalt võimaluse suruda seda alla, mis oleks põhjustanud rongi seismajäämise.

Vedurijuht Kirsipuu näib seisvat hullumeelsuse lävel. Tasa kuuldub ta hirmust värisevilt huulilt:

„Täna — me ei — hiline!“ — — —

Kõik see kestab ainult hetke. Nagu välgust rabatuna teeb vedur äkilise pöörde. — —

Kuuldub valju raksatus. — — Silla raudsed küljetoed annavad järele, ja praegu alles kihutavast kiirrongist eemaldub vedur, lennates sillalt jökke, kuna ühendushaak katkes veduri ja vagunite vahel. Kiirelt moodustavad vagunid sillal, tormates üksteise otsa, rusuhunniku,

kust kuuldub haavatute oigeid ja surmaeelseid valukarjatusi.

Õnnetuse asupaigast vähe eemal lamab sügispalitus verest punaseks värvitud liival sillavaht, hoides kramplikult käes purustatud punast signaallaternat. — — — E. Ss.

Jõulud tulevad.

(Veste)

„Kuule, mis sa arvad, mis me jõuluks kingituseks saame?“ — Arutlen oma kulla kooli- sötsiga seda sügavproblemaatilist küsimust. Teab nüüd, enne oli ikka kaks jõuluõhtut, nüüd kärpivad ühe peale, ja pea's ei või juhtuda, et hoopis ära kaob kohe. Ja siis on kingitused kah kus kolmkümmend! Prrr, nisuke veider judin käis üle selja — ei tea, kas sellest koledast mõttest või sellest, et õpetaja just parajasti siiapoolse juhtus vaatama. Ei, ma pole midagi teinud, olen kohe nii väga süvenenud oma „krehnuttii“, tõmban kulmudki tähtsalt kipra ja kisun sulle otsast üht suurt plärakat ära. Minu eelkäija on nähtavasti proovinud, kuipalju paberitükke sinna tindipotti õige mahub, ja selle siis jõudu mööda igatsortti prahti täis puukinud. Nüüd on aga minule meeldivaks kohuseks need sealt jälle välja õngitseda. Viis tindistnõrguvat latakat ilutseb juba laua äärel ja kuuenda järel mulistan parajasti tindipotis ringi. „Näed, säni, kätte saingi su! „Leidsingi.“ ümisen veel poolvaljult ja vaatlen seda „säni“ lähemalt.

„Palju see lõpptulemus siis on, mille leid-site?“ kostab äkki küsimus sealt kuskilt eemalt. Oh Mooses ja Mooramaa! Oli see alles löök! Mul kohe jalad läksid nõrgaks, krapsasin hooga püsti, ja siis see latakas sealt sulle otsest ilutses kaunilt keset mu vihu süütult-valget lehekülge. Ja kuidas ma seda lehekülge kogu tunni olin hoidnud! Polnud ühtki numbrit ega kraaksjalga sinna peale vedanud — nüüdsel majanduslikult kehval ajajärgul peab ometi kokkuhoidlik olema, ja pealegi kulub too raha, mis memmeke vihuostmiseks annud, kingituste ostmiseks. Jaa — mida's aga nüüd vastata? vilksahtub ajus.

Ent on ikkagi veel armu ja halastust inim-südameis: mul lubati istuda. Mõttes andsin sellele õpetajale kõik „ülekohtu“ andeks, mis ta mulle on teinud, kui ma tunni hiirvaikselt, s. o. sosistades veetsin ja siis selsinatsel õndsalt pühapäeval koolimajja kõmpisin, et järele vaadata, kas müürid ikka veel püsti seisavad ja keegi ühe kindla tunni ajal saksa keele klassi „neeblit“ minema ei tassi. Ja teinekord jälle,

kui ma veidi oma „eledat ialt“ harjutasin; ma nimelt tahaksin tulevikus loorbereid lõigata helifilmis — nisukeses, kus üks ülbe „kohvpoi“ umbes tosina süütuid inimesi hukkab ja kes siis talle kõik pimedal novembrikuu ööl tuldnooks-kavaile ratsudel järele kihutavad, säärase kõmiseva hauahäälega ümisedes: „Kättemaksu, kättemaksu!“ [Või jälle: „Umbluu!“ — see kõlaks paremini.]

Nojaa, kui ma siis parajasti treenerisin oma häält selle jaoks, siis leidis koolmeister selle „üpris tervisliku“ ja järeltulevaile põlvile väga tarviliku olevat sinna sinisekaanelisse piib-lisse minu nime üles märkida. Muidugi pidin siis ka oma kallist memme sellest „kultuur-tahtelisest“ tegevusest informeerima, millele ta veel needsinatsed „õpetuse- ja maenitsuse-sanad“ peale luges.

Aga kõik see olgu unustatud, kõik patud andestatud, ja rahu maa peal ja koolis. Sest vaadake, mina teatan teile suurt rõõmteadet: 18. detsembril tuleb jõuluvana! Mina ootan teda suure hoolega, nagu mu kaasõpilasedki. Lasksin juba mitmest ärist hinnakirjad koju saata, lugesin oma kolossaalse kapitali üle, mida oli tervelt 17 senti + 3 vana margalist ja ühes kastipõhjas 2 veneaegset viielist vaskraha. Aga vanal heal ajal söödeti legion inimesi mõne leiva ja viie kalakesega, miks mina's ei peaks saama läbi selle varandusega? Ja siis tuleb mul veel järele uurida, mida keegi kingib ja kui suur on selle asja väärtus. Kus selle ainelise kahju ots, kui sinu kingitus maksaks kaks või kolm senti enam! Taevast hoidku selle õnnetuse eest! Mõned katsuvad kõguni päris kuludeta läbi saada, nagu näitavad invaliideks muutunud portsellaankoerad ja -inglid, mis vahest „kroosmamma“ Anno Domini 1888 „jäärmargilt“ kummuti ilustuseks ostnud ja mis nüüd osutuvad jõulukingeks ülikasulikeks. „Ega raha tohi raisata; omast asjast küll nagu kahju, oli teine veel peris kenake, ainult jalg ja kaks sõrme puudusid, aga noh!“ Vahest nutad pisaragi järele! Ja unes näed seda kaotatud eset ja jõuluvana tohtu vitsakimbuga, nagu minagi teda äsja unes nägin. Oli teine

niisugune, nagu teda harilikult kõigil klantspildel kujutatakse, ja veel suur-suur raamat käes, millesse kõik tehtud padud ja kingid, mida keegi jõuluks saab, üles märgitud. Tegin enesele õige vaga näo pähe ja lugesin salmi-kest: „Ma tahan jätta maha, kõik vanad vigurid...“ [Kuis ta edasi läheb, teab muidugi enamik õpilasi, aga ega mina teda lõpuni küll ei lugenud.] Kuna ma siis nii pai laps olin, võisin ka pilgu heita sinna kavatsetud kinkide nimistusse. [Oleks vist huvitav teilgi teada, nii siis jutustan.]

Esijoones olid jõuluvana raamatusse märgitud õpetajate kingid: kõigile sellane aparaat, millega saab lugeda õpilaste mõtteid, et ei tekiks väärarvamusi teadmiste suhtes, sest paljud õpilased ei tee vastama minnes suudki lahti, ise aga väidavad, et nad mõistavad. Kust sa's tead, kui suur see tarkusehulk on! Peale selle oli eraldi kingisaajate seas õpetaja, kes pidi kingiks saama poogna millimeetripaberit, et kujutada graafiliselt mahakirjutamise levimist mitmesuguseis klassidenurgis.

Ajakirja toimetusele kingitakse tohutu imejõuline magneet, mille üks ots tõmbab enese poole kaastööd [mis — ah! — nii visa tulema, kas kiru või palu!] ja teine ots raha, mida ka nii üpris raske kokku kongitseda.

Härä direktorile oli jõuluvanal pärg roosinupest, millel ka meeldiv lõhn, ja direkt-

riiss saaks võlukepi, millega puudutades kõigil õpilasil oleks vormikleidid ja põlled terved. Neil, paganail, on see paha omadus, et kohe, kui selga paned, katki lähevad, ja siis neid kooli tulles selga panna ei saa.

Ringid saavad kotitäie jõurohtu, segatud ergutusbulbriga, millest spordiring saab $\frac{1}{3}$; sellele läheb teda võistluste ja võidu puhul tarvis, tähendab — mitte naiskonnale, vaid tolele „publikumile“, kelle suurejoonelise indiaanlaskisa tulemuseks need võidud ongi [nagu nad ise arvavad].

Õpilasist on jõuluvana kõigepealt mõelnud neile, kes tunde „elavaks“ teevad ja päevikuid oma nimedega kaunistada aitavad. Igaüks neist saab suure, suure ponksi, mis kunagi otsa ei saa ja siis suhu pannakse, kui „vaim“ peale tuleb, sest koolitinti peab ju lõppeks kokku hoidma, samuti paberit.

„Cum laudedele“ on määratud suur 4 kodus raami ja klaasi alla panemiseks ja voodi kohale ülesriputamiseks; siis peatub pilk hommikul ärkates ja öhtul uinudes ikka sellel eesmärgil.

Ent nüüd see uni lõppes. Jõuluvanal oli seal veel terve rida nimesid ja kinke, kuid järsku plaksatas raamat kinni, vanake kadus ja selle asemel seisis tuliste tähtedega: „Sina ei pea enne jõulu mitte und nägema, vaid oma koolitööd tegema!“ T—d.

Oskar Luts'u mälestused.

Meie kirjanduslikud tooted on viimaste aastate jooksul tublisti mitmekesisust. Ei ole enam põhjust kurta yhekylguse ja vähesuse yle, evides igasuguseid sõnastikke, koguteoseid ja isegi entsyklopeedia. Ka memuaarikirjandust on juure sigind, millisele alale on suundund Oskar Luts'ki oma kahe viimase teose läbi.

Kodumaa populaarseim kirjanik O. Luts, kes on noorsoo varema ea lemmiksulemeheks, võidab nyudki meie meeldumuse oma äsjailmund teostega „Vanad teerajad“ ja „Talvised teed“. Siin ta ei heida enam sellist völlanalja nagu varem, vaid vana paljaspäine, sinise ninaga Luts on hakand meeolutsema. Ta ei räägi midagi erakorralist ega keerukat ja ei piparda oma jutustist koomiliste situatsioonidega ja neist lähtuvate ideedega — ta vaid völub lugejat oma armsaimate lapsepölvema-lestustega.

Nimelt hyljab Luts kärarikka linna ja siirdub oma kodukohta, kus, veetes lembeid suvipäevi, meenuvad möödund noorusajad.

Istudes aias valge laua taga sirgeldab ta märkmeid kõik ajaleheääred täis. Lõppeks ei mahu see mälestuste-voolamine enam juhulikele lipakaile, mistöttu paljaspää teebki sellest korrapärase veste, lugejale leebeks ajaviiteks hubaseil tunnel. Ja kui kellelegi ei peaks meeldima ta jutustis, siis soovitab ta öelda, et Andres (nii on päätegelase nimi) olevat lihtsalt vanamoodi inimene.

Edasi seletab ta: „Ega mind niikuinii keegi ei usu, sest viimasel ajal ma ju aina valetamisest elangi — ega polegi nii tähtis, kas see jutustis sõna-sõnalt ongi syndind lugu.“ Kuigi palju olevat unund ja mõnest asjast ei tihkavat kõnelda, pyyab ta siiski sukelduda tõelisuse piires, sest millal tal veel oleks mahti kirjutada oma mälestusi: raske reuma ihus ja sydamehaigus!

Osalt neist asjaoludest ja osalt synnipaiga hurmast tekkind tundeist haarat tema, see suur Andres, külgebki tagasi väikese Andrese veel mäletatavaisse esimesisse elamusisse ja juhtumusisse. Meeleolutsedes pihlakate all, kus

seisnud varem tilluke onni, milles syndind, las-kub ta mälestuste keerukasse labürinti. Esi-meses andes sõnab ta koguni, et need ajad tunduvat talle ypris lähedastena, millest nyyd kirjutab.

Nii näeme väikest Andrest kasvamas hää-sydamelises kingsepaperekonnas, milline maja pole sugugi igav, kuigi on ymbritset kehvadest oludest. Ent alati leitakse nõu ja saadakse abi, mislābi vaevalt leidub kuskil kiratsemist ja hādaldamist. Kōik selle maja elanikud on hāasydamelised, ainult yks on parem kui teine. Andrese varajane lapsepōlv mōōdub yksindases luusimises, nokitsemises, vestluses sellidega ja teistega. Elu sisuks on kuldne vanaema oma tyhjendamatute muinasjutusalvedega. Era-korralisimaid olukordi loovad kaupmees Aruski upsaka poja tylinorimised Andresega ja taga-kiusamised Andrese vastu. Pāris suursynd-musteks on venna Arno vastumeelsust tekitav synd ja õrnemaid tundeid ahistav väikese sõb-ratari Liisi surm.

„Talvistes teedes“ myyakse Andres isan tehtud paari kollaste säärsaabaste eest kool-meistrile kogu aastaks kooli.

Kuigi kool toob enesega palju uudust, vih-kab ta pigem kui armastab seda. Kool on lihtsalt meelimasendav sundasutis, mis kaugel on järve ilust ja suvitaeva sinisest avarusest, kus armastab veeta tunde yhes oma hinge var-jat kurdudega. Kool oma monotoonsete piibli-salmidega jääb ikkagi tagaplaanile vanaema ja ta põnevate jutustiste suhtes. Eriti pāle koolivaheaegade tundub talle see hariduse-templ vangikongina, kus tema, Andres, on kui surnumatja oma muremōtetega. Vahest koguni kerkib esile tas iroonia ja seesmine protesti-vaim õpetaja teguviisi yle, evides tugeva loo-musunnilise vastumeelsuse halvaloomuliste isi-kute vastu.

Raamat „Talvised teed“ lõpeb kooli lahti-saamisega kevadel, andes ruumi suvisele vaba-dusele.

Nii esimene kui ka teine raamat ei sisenda mingeid esiletikkuvaid ideid ega probleeme. Samuti ei iseloomusta ta kedagi, vaid ainult jutustab. Ja just neist tavalisist toimingust selguvadki meile tegelaste iseloomujooned, maailmavaated, veendumused jne.

Luts lausub: „Need pisikesed mehed ja pisikesed naised on targemad, kui neid tava-liselt hinnatakse.“ Kui siis väike Andres al-gab vaatlema inimest jalgadest, tabab ta yl-diselt maksva tōe, mille Luts ise hiljem sõnas-tab nii: „Kōik isikud vaatlevad teisi oma elu-kutse kaudu.“ Sāäljuures mõtiskleb Andres, et kingseppi vihatakse, aga saapaid armasta-takse. See arukas ja mõtisklev poiss ei näe siiski liialt palju vaeva sääraсте probleemi-

dega, vaid arvab, et mis jumal ja ta vanaema teevad, on hāsti tehtud. Ta pole just arg, kuid kōige rohkem siin maailmas kardab end naeru-vāaristada; seda ta pelgab nagu tuld ja sea-tina. Et ta isa ārilised yritused nõudsid vahest klientide tyssamist, kuna poja tegude alg-pōhjuseks oli järeloomamist tarvidus, siis ise-loomustab Luts seda järgmiselt: „Ta isa on väike variser, ta ise väike ahv.“ Igapäeva-seiks nähtusiks on ta rikkalikude tunde-komplekside esilekerkimine, nagu kaastund-mus, sydamlikkus, peenetundelisus ja oma-pārane huumor. Yle kōige armastab ta oma vanaema — lihtsat, hāsoovlikku, jutu- ja naljaküllast. Vanaema ei hādaldada iialgi, vaid tasa ja targu toimides levitab enesest rõōmu ja rahu.

Ka Andrese rikas vanatādi Murumuna on hāa ja hoolitsev, ent Andres ei armastaks seda rabelevat ja mahverdavat tādī iialgi sellise jumaldamisega kui vanaema.

Huvitavaks tyybiks on Andrese koolivend vaestemajast, kes istund koolipingis aastaid, oskamata siiski lugeda. Kuigi ta kavatsused on hādataotlevad, ei vea tal kunagi, just kui pesitseks tas mingi vāsimatu kurivaim. Ran-ged olud on tast teinud hiilgava diplomaadi, kes pāevast-pāeva parasiidina hangib endale eluõigust.

Kummaline tyyp on kingsepasell Peep, Andrese parim sõber, kes on eland laias maa-ilmas, sattund veel laiemale teele ja lõppeks asund mōōda saatma vaikseid elupāevi palge-higis teenit leivaga. Ka tema pōhimōtted on õilsad ja kavatsused hāäd, ent kui saabub py-hapāev, siis ei suuda ta enam vastu panna seletamatule hurmale, mis otseteed tõmbab kõrtsi. Hiljem on ta taas jutukas, kaine-mōistuseline ja hāasydameline Peep.

Ka kōik teised jututegelased on läbi ja läbi elulised ja usutavad.

*

Luts ei paku midagi sunniviisil, ta vaid serveerib piasjasu oma voolava ja lihtsa keele meeldiva hurmaga. Ja kui ta vahest jätab lauseid pooleli ja salatseb, siis ei saa keegi pahandada selle lustliku omapārasuse yle. Oma jutustusis ta ei taha ennast laita ei kiita ega liialdada. Hoidub filosoferimisest, et edasi anda lihtsat elulugu — säilitada enesest tōe-truud pilti, „kui kord sussid taeva poole vis-kab“ (s. t. kui sureb).

Ent see kerge vestlus laseb näha, rohkem kyll aimata kurba vananevat paljaspāäd, kes kahtleb, kas ta pāasebki taevariiki vanaema juure ja kelle olud pole kuigi kerged.

Siiski ilmus āsja ka mälestuste kolmas vihk, mis on taas tervitav teos meie segasel kirjan-duseturul.

S. V.

Keelenurk.

„Üleskutse keelehuvilasil“ puhul.

„T. T. G.“ neljandast numbrist ma ei leidnud trüki-
vigu ega keelelisi puudusi, küll aga „T. T. G.“ 5. nrst.

1) Lk. 53, „Kooli aastapäevaks“, 2. rida lõpust:
„...siirdugem ülevale poole halli udu ja tinaseid
pilvi“. — Ei ole kuulnud varem vormi „ülevale“.

2) Lk. 54, „August Annuk“, II veerg, 2. rida yllalt:
„...kuigi see tekitas tõsist kahetsustunnet kõigis neis, kel-
lega (pro kellel) oli kokkupuutumist hr. A. An-
nukiga...“

3) Lk. 55, samas artiklis, I veerg, alates yllalt 6. reast:
„Õpilaste einelaua üldkorraldus on olnud ikka esmajoo-
nes komitee esimehe mureks, kuigi selles (pro sel-
leks) on teinud väga palju ära (pro ilma „ära“ta)
ka teised komitee liikmed“.

4) Lk. 56, samas artiklis, I veerg, yllalt 9. rida:
„...siis saame linnulennulise ülevaate neist teene-
test...“ (pro teeneist; miks siis neist ja mitte
nendest? järjekindlus!).

5) Lk. 57, „Sami“, I veerg, 4. rida: „Mägede nõlvad
olid kaetud üksikute metsatukkadestega“ (pro
metsatukkadega, sest metsatukk on ju isegi
väike üksus; miks veel tukake?).

6) Seesama, I veerg, 8. rida: „Tasaselt ja ühetooni-
liselt langesid maha valged lumeräätsakad, kattes maa
mitmekordse valge vaibaga“ (maha on yleliigne;
samuti pole võimalik lugeda lume mitmekordsust).

7) Seesama, I veerg, 11. rida: „Suusatamine muutus
raskemaks värskel lume peal (pro värskel lumel) ja
ka sulasid lumehelbed õhetava näo peal (õhetaval
näol) otsekohe ära“. — Kas ka lumehelvetel sulamine
raskendab suusatamist?

8) Seesama, I veerg, 15. rida: „Ta peab ruttama,
et jõuaks õigeks ajaks koju. Lumesadu lakkab.
Tuul vaikib. Säravad ainult kuldsed tähed tume-
dal tagapöhljal. Kaugelt kuulduv huntide ulumist.
Allan mõtleb, et kuj hundid teda taga hakkavad
ajama, siis oleks pääsimine lootusetu. — Kogu jutustis
on kirjutatud minevikus, ainult ylaltoodud tsitaadis on
tarvitatud olevikk; peab olema: „pidi“, „jõuda“, „lak-
kas“, „vaikis“, „särasid“, „kuuldus“, „mõttes“, „siis on
pääsimine lootusetu“; sõnade järjekord: „teda hakkavad
taga ajama“.

9) Seesama, I veerg, 28. rida: „Allan nägi, et pääs-
mist ei ole, ja haaras seljast püssi, et sellega
saata teise ilma paar hunti“. — Lause on puudulik:
„ja“ on yleliigne, kuid puudub osaalus „ta“. *Saas sel-
lest lausest nii aru, et Allan saatis püssi koos paari hun-
diga teise ilma.

10) Seesama, I veerg, 36. rida: „Suusatades kii-
rest i jõudis ta peagi sinna“. Sõnade järjekord:
kiiresti suusatades ta peagi jõudis sinna.

11) Seesama, I veerg, 49. rida: „...ja haaras ham-
mastega Allani kasukast kinni“. Suusatatakse siis
kasukas ja niisuguses, millesse hiljem end mässida saab?

12) Seesama, I veerg, 11. rida alt: „Siis aga tormasid
kaks hunti, kellel ei olnud ruumi seltsi-
mehe söömiseks, Allani järele sisse, kes kohe
ühe surnuks lõi.“ — Kas siis tõesti oli mäe otsas nii
vähe „ruumi“, et kaks hunti ei mahtunud enam seltsi-
mehe söömise manu, või oli mäel niipalju hunte, et mõ-
ned pidid loobuma õgimisest? — Kuid kuidas suutis siis
Allan niisugusele karjale vastu panna, yksi, ehk ta küll
tappis iga käelligutusega mõne huntidest; mõne minuti
vältel juba 7 (!) hunti.

13) Seesama, II v., 3. rida yllalt: „Ka Allani tähele-
panu pöördus juhthundi peale“ (pro juhthun-
dile).

14) Seesama, II v., 8. rida: „Ta mõtted keerlesid
ümber — kuni Sami kadumiseni. (Mille ymber ta

mõtted siis keerlesid?) — „Viimaks jäi ta magama.“
(„Viimaks ta jäi magama“, parem: „ta uinus“).

15) Seesama, II v., 13. rida: „Allan ärkas ja
vaatas aknast välja.“ Liig naiivne; ka edaspidi, nagu:
„Ta avas ukse ja nägi“, „Allan istus pakule ja
mõitles“ jne.

16) Seesama, II v., 17. rida: „Tahtmata hüü-
dis ta“ (pro: tahtmatult ta hüüdis).

17) Seesama, II v., 30. rida: „Onnis oli külm ja
Allan oli eelmisest päevast saadik
söömata.“ — Kes teda siis eelmisel päevil söi?

18) Seesama, II v., 32. rida: „Hundid ulusid ja hii-
lisid ümber maja ringi, et ohver mitte minema ei
pääseks.“ — „Ringi“ ja „mitte“ on selles lauses
ylearused.

19) Seesama, II v., 23. rida alt: „Allan oli jäänud
tukkuma, ja kui ta viimaks magama jäi (pro uin-
nus), kõlas tal ikka kõrvus huntide kaeblik ulumine“.

20) Seesama, II v., 15. rida alt: „Ta oli vist läinud
tagasi metsa, et elada seal vabaduses, aga mitte
kusagil majanurga taga“. — Puudub vorm
„kusagil“, on ainult „kuskil“. Ja siis lause lõpp ei
sobi yldse jutustise lõpuga. „Hää peremees“ ja „mängu-
seltsiline“, kellega oli parem koos viibida kui huntidega,
laskis siis Samil elada kuskil majanurga taga!

21) Seesama, II v., 9. rida alt: „Varssi paistsid ma-
jade katuste harjad“. — „Majade katuste har-
jad“ ei vääri niisugust rõhutamist ega allakriipsutamist.

22) Seesama, II v., 2. rida alt: „... tärkas tal
meelde Sami“ (pro talle meenus Sami); ja edasi:
„Talv hakkas lõpule jõudma ja kevad oli
läheneas.“ — Tundub yleliigsena niisugune korda-
mine.

23) Lk. 58, seesama, I v., 5. rida yllalt: „Ühel ni-
isugusel süngel õhtul, millal (parem mil) vihma pladi-
ses akna taga“ jne.

24) Seesama, I v., 9. rida yllalt: „Ainult tuul män-
gis väljas aiavärvavaga ja segas üldist suurt rahu.“
— Kas on siis väljas „üldine suur rahu“, kui akna taga
pladiseb vihma?! — Verbi „segama“ asemel võiks tar-
vitada „häärima“.

25) Seesama, II v., 2. rida yllalt: „Ta läks ja avas
ukse.“ — „Ja-d“ pole vaja.

26) Seesama, II v., 10. rida: „...kellega tal oli
parem meel koos viibida.“ — „...kellega ta
meelsamini koos viibis kui huntidega“.

27) „Hahetuses“, I v., 11. rida: „Hääming ta tund-
musmaailmas johtuski sellest, et ta ei suutnud meegata
seekordiselt hoovistelu, nagu ta tegi teda (pro seda)
tavaliselt.“

28) Lk. 60, „Ära ilmal' valu kaeba“, I v., yllalt 14.
rida: „... mina aga kannan peas neid sõnu, olles
läbi ellanud neid mitmekordselt. Sõnad on
iseenesest lihtsad, arusaadavad ja läbi elatud“. —
Missugused sõnad on läbi elatud? Missugused
on läbi elatud sõnad?!

29) Seesama, II v., 6. rida yllalt: „Loodeatakse saada
sellega aitajat ja toetajat, kes kaasa tunneks, ohver-
dades tähelepanugi“ (pro: kes ohverdaks tähe-
lepanugi).

30) Seesama, II v., 20. rida alt: „Inimene, kes kaeva-
nud ja näeb käbe jäävat tagajärjeta, kaotab usu inime-
sisse, kohtleb neid edaspidi nende kohaselt.“ — Puudub
kohane väljendus.

31) Seesama, II v., 3. rida alt: „Võib ennemini leida
troosti looduselt, otsida seda eeltulevast, paremast ajast,
et valu viimaks haihtuks.“ — Koostaksin an-
tud lause teisiti: lause alus on viidud väga lõppu.

32) Seesama, lk. 61, II v., 5. rida: „On's juba seegi tütarlaps kaevanud maailmale midagi mässavast siseilmast, saades pettumuse osaliseks, et nii hardumusega laulab?” („saades” asemele „saanud”); ja edasi veel: „...püüdes neid võimalikul juhul salvata” (pro solvata).

33) „T. A. Edison”, I v., 18. rida: „...ei puhanud ta enne” (pro ta ei puhanud enne); „kui oli selle viinud lõpuni” (pro: kui selle oli viinud lõpuni); ja 3. rida allpool: „Kolm aastat oli ta töötanud” (pro: kolm aasta ta oli töötanud).

34) Seesama, II v., 17. rida: „1887. a. võttis E. uuesti fonograafi käsile ja hakkas teda töötama ymber inimeste lõbustamiseks...” (hakkas pro hakkas).

35) Lk. 62, „Kribu-krabu teatrist ja õpilasist”, II veerg, 10. rida ylt: „Ta ei leia põhjust olevat Pilli-Jürile selle isa käest pettusega omandatud talu tagasiandmiseks” (pro: ta ei leia olevat põhjust jne.).

36) Seesama, II v., 13. rida ylt: „Tillu-Tiina pärast puhkekki teises vaatuses sõda aiateivastega mõlema küla vahel”. — Mõlema küla vahel on sõda aiateivastega!

37) Seesama, 8. rida alt: „Kolmas vaatus mängib Aabrami kõrtsis” (pro mängitakse).

38) Seesama, lk. 63, 12. rida ylt: „Mis sa ometi mässad, eesti rahvast!” (pro: rahvas).

39) Lk. 64, „Neistsinaseist lahkuist”, Olga Zapp (Vb), 12. rida: „...üht mäletan aga kindlasti, et ta viibis semestri-teise kodus...” (semestri-teise (?) kodus).

3. det. 1931.

—da—

Vastuseks eelmisele.

1) Soovitav vorm küll ei ole sõna „ülevale”, kuid esineb elavas kõnekeeles küllalt tihti, seega teataval määral õigustatud.

2) Õigustatud parandus.

3) „Selleks ~ selles” parandus on vaieldav; „ära-ga” ja „ära-ta” on mõttel väike vahe; ei tee „ära” äräjätmist siinkohal siiski küsimust.

4) On täiesti lubatavad ja tarvitavad kolm kombinatsiooni:

a) nendest teenetest (mõlemad sõnad de-mitmuses);

b) neist teeneist (mõlemad sõnad i-mitmuses);

c) neist teenetest (täiend i-mitmuses, peasõna de-mitmuses).

Lubamatu on neljas kombinatsioon: nendest teeneist (täiend de-mitmuses ja peasõna i-mitmuses). Seega on etteheide asjatundmatu.

5) Keelmata võib sõnast „tuukk” kujundada „tukake”.

6) „Maha” tarvitamine ja mittetarvitamine on täiesti maitse asi. Et lumi on „mitmekordne”, seda võite vaadata kõige paremini kevadel lume sulamise ajal. Siinkohal on meil tegetmist metafooriga, ja sõna „mitmekordne” kuulub vaibale, mitte lumele.

7) „Peal” tarvitamine nimisõna kõrval jälle maitse asi (võrdle p. 6). Lõppu asendatud küsimuse kohta: pole tarvis otsida tsiteeritud lause kahe poole vahel vastastikku täiendavat sidet; on vaid faktide konstateerimine.

8) Stiili mitmekesistamise mõttes ei ole keelatud tarvitamast segamini olevikku ja minevikku; on vaid tarvis osavaid üleminekuid ühelt teiselt. Käesoleval juhtumil on oleviku tarvitamine mineviku kõrval loodusekirjelduses küllalt sobiv.

9) Sidesõna „ja” olemasolu on täiesti õigustatud: jätke kõrvallause („et pääsmist ei ole”) mängust välja ja lugege siis koondlauset: „Allan nägi ja haaras seljast püssi...”; asetame veel vahele kõrvallause, on lause

vastuvaidlematult ehtne; „ta” nimetamine „osaaluseks” on asjatundmatu; „ta” on kindlasti täisala; „saata sellega” on korralik ja rahvapärane väljendis, tarvitatud metonüümina; muidugi, kui Teie metonüüme ei tunnusta, siis võite vastu vaidla.

10) Eelistan teadlikult des-vormi lause alguses; samuti asetan teadlikult aluse öeldise järele, kui nende ees esineb määrus (võrdle ka Muuk-Tedre „Lühike eesti keeleõpetus II”, I tr., § 164).

11) Kui sportlane läheb välja spordi pärast, siis muidugi ei pane ta selga kasukat; kui aga ollakse väljas asjatoimetamise pärast ja suusad on ainult edasilikumise vahendiks, miks siis mitte rõivastuda kasukasse? Kui kasukas seljast ära võtta, miks ei või sellesse end mäsida? Kui mitte täiesti, üleni, siis osaliselt küll.

12) On selge, et hunte oli palju ja nad kõik ei mahtunud laiba manu; mäe otsas oli ruumi küllalt; kuidas Allan suutis huntidele vastu panna, on seletatud üksikasjaliselt.

13) Maitse asi (vrdl. p. 6 ja 7).

14) Sõna „ümber” on tarvitatud päris öieti määrsõnana, mitte kaassõnana, nagu Teie arvate. — „Ta jäi” — õige rahvapärane eesti keel. — Aluse ja öeldise kohtade vahetus p. 10 alusel (teadlikult).

15) Selle loomulikes väljendis ei leia ma mingeid naiivsusi.

16) Mõlemad vormid „tahtmata = tahtmatult” õigustatud; minu maitse kohaselt „tahtmata” siinkohal sobivam; alus ja öeldise vahetus p. 10 alusel.

17) Küllap Teie vist ei tunnusta selliseidki lauseid: „Olen hommikust saadik söömata”; „ta on söömata ja joomata”; „kuidas ma saan olla söömata”. — Kas see on eesti keel või ei ole?

18) Täiesti keeleomased väljendid.

19) Maitse asi; võrdle ka p. 14.

20) „Kuskil” tarvitamine „kusagil” asemel pole sugugi nii imperatiivne; tarvitage siiski „kuskil” — ärge minge „kusagil” peale üle. — „Lause lõpp” ja „jutu lõpp”! — Varemalt, enne metsa põgenemist, võis ju Sami olla peetav „kuskil majanurga taga”; ka „hää peremees” hoiab hoovikoera õues.

21) Ei ole vastuvaidlemise väärt: on väiklus.

22) Sõna „meenuma” tarvitan ise ka; see aga ei takista mind mitmekesistama stiili vahel: teiste sõnade-gagi; teise vastuväite kohta: paralleelsmid ja pleonasmid on siiski figuuridena tarvitatavad.

23) Rumalus! NB! Kellel = kel; millel = mil; millal = millal (eelistatud vorm! äg oleks see selgeks õppida!).

24) Esimeses osas on Teil õigus. — „Häirima ~ segama” — maitse asi; „segama” on siin täpsem.

25) Täiesti keelele omane.

26) Maitse asi.

27) Tähelepanematus-viga.

28) Ei saa aru, mis Teie olete tahtnud väljendada selle punktiga. Leian, et minu redigeeritud lauseis on kõik korras.

29) Kindlasti võib olla minu redaktsioon.

30) Kuidas on siis kohane väljendus?

31) Eksitus: alus seisab sidesõna „et” järel esimesel kohal, ega pole mitte „väga” lause lõpus.

32) „Saanud” on küll õigem; „salvata” on just sellisena mõeldud, mitte: „solvata”.

33) Täiesti teadlikult tarvitatud; võrdle Muuk-Tedre II, I trükk, lk. 27: „Sõnade järjekord lauses”.

34) Trükiviga.

35) Pooldan Teie parandust.

36) Teissugune väljendis oleks ehk olnud parem.

37) Väljendatakse vabalt ka nii, nagu on minu redaktsioon.

38) Trükiviga.

39) „Semestri-teise” — mõeldud: „kas ühe semestri või kaks semestrit”; täiesti õige; võrdle: „oli aasta-teise siit ära”; „puudus päev-kaks koolist”.

Olen väga rõõmus, et „Üleskutse keelehuvilasele“ on leidnud vastukõla. Arvustaja —da— on peamiselt puudutanud stiili-küsimusi, kuna sõnavigade ja interpunktsiooni-eksimuste suhtes on ta jäänud võrdlemisi era-oleole. Aitäh sellegi eest!

On veel saabunud toimetusele H. Puusepalt 5. numbris ilmunud kirjutiste „Sami“, „Ära ilmal valu kaeba“ ja „Thomas Alva Edison'i“ stiili anatüüs, mida aga ruumi- puudusel ei saa avaldada selles numbris.

Peatoimetaja.

Tartu Õpet.-Seminari Draamaringi X aastapäev.

Nimetet Ring on elujõulisemaid Ringe T. O. S-is, ja seda energilise, tööka õpilase August Lilberg'i juhatusel.

Kymnendat aastapäeva pyhitseti peoga, millisel draamaringlased näitasid oma parimat. Seks puhuks oli lavastet H. Hofmansthal'i tragöödia „Elektra“. Näitejuhiks oli pr. Liina Reiman.

Mäletatavasti lavasteti ka kunagi meie koolis seesama tragöödia ja — peab ytlema — yldjoontes nendesamade tagajärgedegagi.

Klytaimnestra (L. P o l a k e s e) tundus aga siiski pisut kahvatuna; ei suutnud jätta kyllalt kindlapiirilist muljet naisest, kelle hingel lasub roim, kes kannatab selle all nii psühhiliselt kui ka fyysiliselt, ent seeman siiski tahab olla käs-kijanna, kuninganna, võib olla jumalannaqi, vaid oli kuidagi laialivalgub. Kyllaltki hää oli aga stseen miimikalt ja žestidelt, millal ta taganeb kotta, saades teada Elektralt tõe, nimelt, et ainult ta enese surm päästab ta kurjadest unegudest ja et veretöö nõuab verehinda.

K. T i i m a n' il, peab ytlema, on tublisti näitleja närvi ja traagilisust. Elektra kehasta-jana oli tal täiesti tänuväärt osa, kuigi lõpus oli märgata pisut langust ning väsimust.

L. R i i v a l d Chrysothemis'ena jättis täiesti rahuldava mulje naisest, „kes tahab naise saatust, kes tahab elada ka enne surma, kes tahab välja, välja“ (kuningakojast), olles seeman kontrastiks oma õele — Elektrale.

O. P e h k (Aegisth) täitis oma osa, kuigi vaikselt, rahuldavalt, andes oma häälele sala-

kavala, kahtleva iseloomuga pelguri, ent siiski yleolevana olla tahtva inimese täambri.

H. M a r k (Orest) oleks võinud olla hingeli- sem, tundelisem, oleks vajanud rohkem miimikat; muide, oma osa täitis ta siiski korra- likult.

J. Ü t s Oresti kasvatajana oli omal kohal; vanainimeselikult manitsev, ettevaatlik, ent siiski tulihingeline, kättemaksule õhutav.

Teisist vähemtähtsaist osalisist torkas silma ylevaatajana E. T e n n a s s i l m oma loomu- likult näiva tigidusega yleoleva sydametu naisena.

E. J u r a k noore teenrina oleks pidanud olema energilisem, yleolevam, kärsitum, liiku- vam. Ka hääle oleks pidanud olema pisut tu- gevam.

Kokal (R. U u k) oli kyllalt põlgust, kyllalt irooniat hääles.

Ymmardajail polnud diktsioon selge ja aru- saadav, mõned sõnade lõpud „söödi ära“. Roh- kem salvavust, irooniat, uudishimu, sisistamist ja pelglikkustki, ent seda kõike selgema diktsi- ooniga.

Dekoratsioon oli lihtne ja praktiline (deko- raator August Lilberg), ent näitlejail oleks pidanud olema rohkem ettevaatust!

• K o k k u v ö t t e k s :

Yldjoontes võib olla täiesti rahul lavastu- sega. Oli tehtud tööd ja nähtud vaeva, ja seda kyllaltki hääde resultaatidega.

Seepärast: palju jõudu, energiat, tahet edas- pidiseks tööks, edaspidiseiks parimaiks taga- 10. XII 31.

A. H.

Kuidas võiks lahenduda praegune majanduslik kriis ?

See tänapäeva põnevaim kysimus, mitte yksi meile, vaid kogu maailmale, jõudis Reaal- teadusteringi kaudu ka õpilaste manu. Ja õpila- sed tundsid selle vastu huvi, sest neljapäeval 3. dets. oli ruumikas joonistuseklass vallutatud kysimusest huvitatuist. Kahju ainult, et tol kor- ral õpetajad pidid lahkuma (oli mingi loeng), sest siis oleks esitatud probleemi lahendamise saavutanud laiemaulatuselise vastukaja õpila- sis, kuna koosolekul viibis vanemate klasside õpilasi. Teisel koosolekul, 9. dets., olid vaid nooremate klasside õpilased, kellele see kysimus ja selle väga laiemaulatuseline lahendusviis oli raske käsitleda. Paljude näidetete ja seletuste varal oli kyll kerge jälgida kysimuse arutelu, kuid nooremail puudub veel oma kindel seisus- koht majanduselu suhtes, ja sellepärast polnud

neil millegi kasuks vaielda. Saadi kyll aru, mis on võlts, mis peab kaduma, või mis tuleks maksma panna, nauditi õpetajate — ajaloolase ja usuõpetaja — raudseid väiteid, kuid isik- like arvamusi ei avaldatud.

Koosoleku lõppresultaat: praegune majan- duslik maailmakord peab lõplikult hävitatama, vähemalt muudetama; peab syndima sotsiaalne evolutsioon; praegune rahanduseseem peab sootuks ymber korraldatama, sest see soodus- tab raha kogunemist ainult yhe osa kodanik- kude kätte. Meie ei pea ootama, käed ry- pes, jumalariigi saabumist, et jalutada yheõigu- selistena sellesinatse taeva all, vaid peame katsetama seni, kuni on leitud pääsetee, lahend- us: praeguse maailmakorra muutmiseks.

—da—